

planten. De voorname rol, die deze spelen, is vooral aangewezen door Gerhardt, Warming, Abromeit en Reinke. Deze laatste heeft onderzoekingen verricht in West-Holstein en op de Noord-Friesche eilanden.

Volgens Reinke¹⁾ worden nieuwe duinen alleen gevormd op vochtige zandvlakten en slechts dan, als daarop planten groeien. Op de Noord-Friesche eilanden was het steeds het Bies-Tarwegras (*Triticum junceum*) met zijn onderaardsche uitloopers. De halmen spelen de rol van hindernis. Hoe meer de plant onder het zand begraven wordt, des te langer worden ook de stengels, zoodat deze steeds zand kunnen opvangen. Zoo kunnen duinen ontstaan van meters hoogte. Maar hoe hoger ze worden des te droger wordt de oppervlakte, en des te minder wordt ook het zoutgehalte, daar de regen het zout steeds meer naar beneden voert, terwijl de capillaire kracht niet meer voldoende is, om het zout weer naar boven te brengen. Nu heeft het Tarwegras steeds een bepaalde hoeveelheid zout noodig en zoo worden de omstandigheden voor de plant met den groei van het duin steeds slechter. Eindelijk kunnen de planten het zand niet meer beheerschen, de wind kan het zand weer wegvoeren, dat hij eerst aangebracht heeft, de duingroei houdt dus op. Het zand, dat de wind er nu ophoopt, waait hij later weer weg. Vestigt zich echter op deze *Triticum* duinen een andere grassoort, de zoogenaamde helm, (*Psamma arenaria*) dan gaat de groei weer door en zelfs sneller, doordat de planten dichter bij elkaar staan. Deze plant weet zich ook zeer goed tegen overstuiving te beschermen.

Assen.

G. J. A. MULDER.

(Wordt vervolgd).

EEN GEHEEL NIEUWE PADDESTOEL.

(Zie de figuur op blz. 333.)

EN 9^{en} Oct. maakten we met de afd. Bloemen. daal der N. N. V. een tocht door de duinen van het „Staatsbosch-beheer” te Schoorl. naar het strand. De grond is daar diluviaal en allerlei diluviale planten, zooals heide, gagel en kraaibes enz. groeien er. Op dezen grond, echter, op gedeelten, waar anders weinig meer groeide, vonden wij bij massa's, zwammetjes, die er op 't oog uitzagen als oude verschrompelde paddestoelen.

Bij nader bekijken bleken het echter frische exemplaren te zijn van... ja

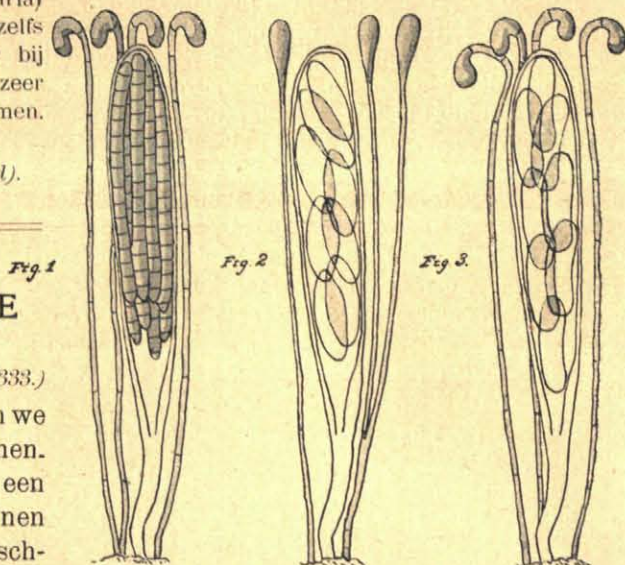

Fig. 1. Ascus met gekleurde, gesepteerde sporen en eenige paraphysen van *Geoglossum hirsutum* uit Rabenhorst's Cryptog. Flora. Fig. 2. Ascus met ongekleurde, niet gesepteerde sporen en eenige paraphysen van *Microglossum viride*, idem uit Rabenhorst. Fig. 3. Ascus met anders gevormde, ongekl. en ongesept. sporen en eenige paraphysen van de nieuw gevonden *Microglossum*.

¹⁾ Reinke, Botanisch-Geologische Streifzüge an den Küsten des Herzogtums Schleswig (Ergänzungsheft zu Bd. VIII der „Wissenschaftlichen Meeresuntersuchungen” Kiel 1903).

Reinke, Die Ostfriesischen Inseln. (Zelfde tijdschrift. Bd. X Kiel 1909).

dat kon niemand zeggen en allerlei geslachten als *Clavaria*, *Exidia*, *Geoglossum* passeerden de revue, doch voldeden geen van allen.

Tusschen de massa's zwarte bundeltjes stonden enkele gele, doch deze waren meer knotsvormig. Het eind der beschouwingen was, dat deze zwarte misschien toch verdroogde gele waren. Het microscoop moest 't uitmaken en dus maar een flinke verzameling mede naar huis genomen. Het microscoop maakte uit, dat de gele een *Clavaria* en wel waarschijnlijk: *Clavaria ligula* was, en dat de

zwarte een ascomyceet is en wel een zeer typische met heel duidelijke Asci, gezeten in een dichte haag van gekromde, gekleurde paraphysen. Dus! toch een *Geoglossum*, doch dan een onbekende, daarvoor al macroscopisch een groot verschil is waar te nemen. *Geoglossum* is lang gesteeld en tongvormig, deze kort gedrongen en gelobd, bovendien veel vleeziger van aard. Spoedig de zwam dus maar naar onzen ijverigen Voorzitter der Mycologische Vereeniging gestuurd, met het verzoek tot opzending naar de „Société Mycologique de France” te Parijs, onze hulp in alle moeilijke determineergevallen. Den 2den November werd ik verrast met 't antwoord van Boudier, een der grootste mycologen van dezen tijd, dat luidt als volgt:

Je dois avouer que je ne connais pas cette espèce. C'est un *Microglossum*, genre caractérisé par ses spores non septées (Rabenhorst geeft de sporen wel gesepteerd als ze ouder zijn, wat ik zelve ook waarnam. C.) et incolores. Est-ce l'*arenarium* de Rostrup que je ne connais pas, je l'ignore, Toujours est-il que toutes les thèques que j'ai vues, étaient remplies de spores incolores avec guttules oléagineuses internes ou en manquant à maturité par leur réunion, sans cloisons, ce qui en fait certainement un *Microglossum*. Seules les para-

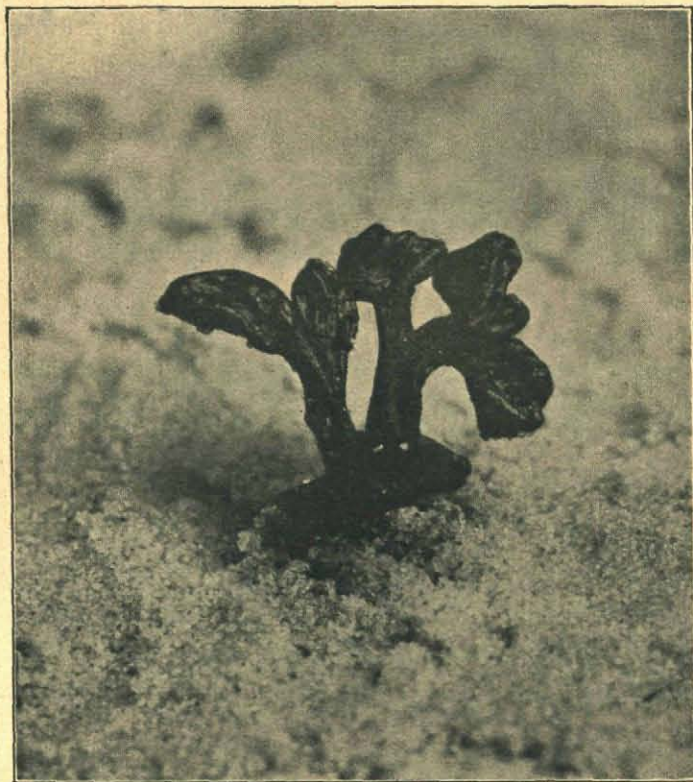

Fig. 4. Photo van de nieuw gevonden *Microglossum* $\times 2$.

physes sont colorées et en crosse, comme chez certaines *Geoglossum*. Je ne connais pas cette espèce. Je vais l'étudier plus à fond et, si je trouve quelque chose, je vous en ferai part."

Een *Microglossum*, dus een voor ons land geheel nieuw paddestoelen-geslacht! Rabenhorst's Cryptogamen flora geeft haar natuurlijk, doch niet de soort. Geen van allen, hebben zij den gekroesden vorm van deze en men zou dus deze nieuwe soort gevoegelijk „*Microglossum frondosum*” kunnen noemen, als het tenminste werkelijk een *Microglossum* is en geen *Geoglossum*; ze heeft immers de sporen van de eene en de paraphysen van de andere. Enfin we zullen de verdere berichten uit Parijs afwachten en deze ook weer in dit blad publiceeren.

Haarlem

C. COOL.

UIT HET OERWOUD VAN JAVA.

Over een kokerjufferlarve, die een fuikje maakt.

REEDS als jongens vingen wij de aardige kokerjufferlarven, die in de watertjes om Nijmegen zeer algemeen voorkwamen. Allerlei aardige vormen kan men vooral in de heldere, langzaam stroomende beekjes van de Hatertse vennen en de Hatertsebrook verzamelen, maar de kleine, uit zandkorreltjes opgebouwde soorten, welke zoo genoeglijk met het water mee kunnen rollen, vonden wij toch vooral in de bekende beek, die dicht bij de Plasmolen langs de voet van de Jansberg stroomt. De larven van de kokerjuffers bouwen hun huisjes uit schelpjes, uit stukjes hout. Soms ook knippen zij ronde stukjes uit de dorre bladeren, en eens vond ik er een, die zijn huisje met uitknipsels van een courant besponnen had. Bijna alle soorten leven in 't water, maar in Nederland komt een soort *Enoicyla pusilla* (Burm.) zeer algemeen voor op de zandige boschweggetjes. In het bosch van Heilo vond ik ze in groot aantal tusschen het haarmos onder de eiken.

Zooals bekend is, komen uit de kokertjes de kokerjuffers, ook wel schietmotten genoemd, welke zeer lastig te determineeren zijn. Een ieder, die zich meer voor deze diertjes interesseert, kan ik het werkje van *Ulmer* ¹⁾ aanraden, verschenen in een serie van werkjes, waarin door verschillende specialiteiten de zoetwaterinsecten behandeld worden. Er is nog heel wat over de levenswijze van deze

¹⁾ *Die Süsswasserfauna Deutschlands*, herausgegeben von Prof. Dr. Brauer Heft 5—6. *Trichoptera*, von Georg Ulmer. 1909.